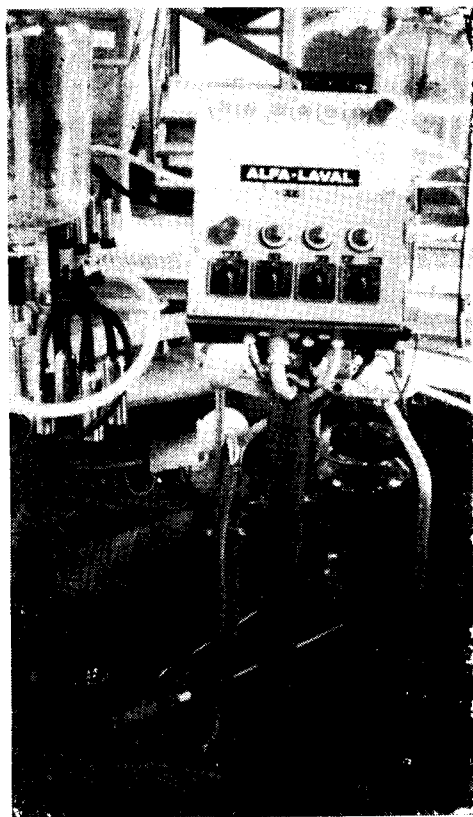

יום החליבה הארוך ביותר

ציוד החליבה ממש פנטסטי, הכל פועל במדויק ולצפצופי האויר אין גבול — סימפוניה שלמה בלתי נגמרת. אולם, את אשר יגורתי בא: עוד בראשית הבנייה של הקרוניות, לפי תכנית מקורית של ביהח"ר השוודי של אלפא-לאוואל, נדמה היה לי, שמעט יותר חיוקים, הגבהות, ציפוף גדרות ובכלל שיריון נאות יהיו במקום. אך מאחר והשוודים סמכו ידיהם על העול האוטומטי החלטתי להמתין ולראות, תוך ספקות מובנים. כפי הנראה. הפרות הישראליות שלנו הרבה יותר גבוהות-קומה מהשוודיות, שלא להזכיר כלל את מזגן היס-תיכוני, הסוער לפרקים.

המפעיל האלקטרוני של המכון
על כפתורי הלחיצה המרובים

השעה שלוש לפנות בוקר. אני נמצא בחדר הפיקוד של מכון-החליבה החדש, האונילקטור הגדול והכפול, המלה האחרונה בטכניקה ומערך של חליבה. ממרפסת מוגבהת של חדר הפיקוד אפשר להשקיף על חדר החליבה עצמו, שאורכו 52.33 מטרים. מן החלון הצדדי השמאלי נראית חצר ההמתנה והסככות עם תאי-הרביצה עד מרחק של 250 מטרים. מן החלון הימני נראית החווה „הישנה” של „בריו” עם סככות על ריפוד עמוק ושביל ההולכה אל המכון. מבעד לדלת אחת יש קשר-עין ישיר אל חדר-החלב על אבזריו השונים. לקול צפצופי הברזים המגנטיים, תחתוק המרכזיה החשמלית-אלקטרונית ושקשוק קרוניות האונילקטור — אני מתבונן בשתי השורות של פרות — אחת יוצאת ושנייה באה — הנעות כאילו על גבי סרט לאורך המסלול, בעוד החולבים עסוקים במלאכתם בתוך תעלת-החולב. נעים להתבונן כך, כאשר הכול דופק כמו שעון טוב, ואני נזכר באותו בוקר נאה של סתיו סיציליאני, כאשר בעלי-המלאכה השונים העניקו עוד את ליטופיהם המקצועיים האחרונים לאותו מתקן-חליבה מפלצתי בהיקפו ומפיל מורא בשלל שכלוליו, שבעבור שעות מספר צריך היה להכניסו לפעולה כראשון מסוגו בעולם כולו.

בשעה היעודה הוליכו את קבוצת הפרות הראשונה אל חצר ההמתנה הקטנה, המיועדת לקבוצה של 70 פרות, כתכולת הסככות בעלות תאי-הרביצה הנמצאות בצדו האחד של האונילקטור הכפול. ביודעי שעלינו להכניס למכון-החליבה בבת אחת כל 800 החולבות של החווה „בריו”, ריכזתי בעוד מועד מספר מספיק של „בעלי זרוע וכתף”. הכל נקי ונחמד, הכול מבריק וצבוע חדש. אנו מרימים פרה אחר פרה על הכתפיים (יש הוראה מפורשת שלא להכות את הבהמות הסרבניות) ומורידים אותן בקרוניות הנעות לאיטן, שם מחכה להן תערוכת טעימה ועול קשירה, שנסגר אוטומטית ברגע שהבהמה מכניסה את ראשה לאבוס, ונפתח שוב מאליו בהגיע הקרונית למקום היציאה של הפרה.

רוחצים המתקן (ושוב לחמניה ובירה) וממשיכים ללא הפסקה. הפעם העסק זו כולו יפה למדי, ורצינו כבר להחליט על הכנסה סימולטנית של שתי קבוצות, בשני הצדדים גם יחד, אלא — שלקראת סוף החליבה השלישית קרה משהו בקונסטרוקציה של התנעת השרשרת — הכול עומד ושלוש על פני אדמות. בלב כבד החלטתי לחזור ולחלוב במכון הישן עד גמר התיקון, מה גם שלגבי ידי — 49 שעות חליבה רצופות של חיות-פרא הן שיא חדש ודי נכבד, ומוטב שאנוח מעט, אפילו לא יהיו אלה זרי הדפנה לשמש לי כר, בשלב זה.

ניצלתי את ההפוגה כדי להביא פלוגת-סיוע, שהוחזקה במצב הכן. בוקר הופיעו משאיות עמוסות מכוונות ריתוך מכל סוג, כבלים חשמליים נמתחים לכל עבר, וכעבור זמן קצר מהדהד מכון-החליבה, כאילו מתקיים בו כנס תחרות של נפחים. עם ערוב היום מופיעה כיתת-יורים מזויינת ברובים מיוחדים, המשמשים לריתוק פסי-פלדה שטוחים ברצפת הבטון. רצפה זו, שהיתה צריכה להיות כליל השלמות מבחינת החוזק והעמידה בפני לחץ, נמסה ממש מתחת לגלגלים הפלסטיים של הקרונות, והיה צורך לשטח פסי-פלדה בעובי של 6 מ"מ. במשך שבוע ימים תיקנו גדרות וצופפון; שריינו את הקרונות לבל תוציאנה הפרות ראשיהן דרך כל מיני פתחים שאינם מיועדים לכך; הנחנו וקבענו את הפסים השטוחים; סלקנו לחלוטין את הסוגר האוטומטי ובמקומו התקנו קשת פשוטה מעל לאבוס, שמתפקדה למנוע לפרה פראית מלקפוץ מן הקרונות; ולבסוף קראנו לצבעים לשם מריחה אפורה על הכול.

ושוב התחילו בחליבה. הפעם מתנהלת העבודה כעל מי-מנוחות. הפרות הבינו, שאין מה לפחד מרצפה נעה. היעדר המכות בעורף ובמצח גם כן מרגיע, בכלל ישנו הרושם שהפעם זה ילך. יום החליבה הגדול נגמר, והקהל מוזמן לבקר במכון-החליבה החדש, כדי להתרשם מן השעמום של האוטומציה, שאפילו הברק והחידוש של המתקן אינם יכולים להסתירו לזמן רב. כאן המקום לספר במלים ספורות על המיוחד שבאונילקטור כפול, כי על עיקרון המיתקן הזה

מכל מקום, הסוגר האוטומטי המהולל הפך תוך שעות ספורות לכלי מציק, בכל פעם שפרה ניסתה להרים את אפה מן התערובת, אם בשביל לנשום, או סתם לראות את חברותיה מן הצד שכנגד, היא חטפה מכה אדירה על המצח, או על העורף. דבר זה שנוא בדרך כלל על הפרות, ולא כל שכן בשעת החליבה, והן החליטו להתנקם בנו. אחת הפילה את הזרוע של הסוגר למישהו על הראש ורק בנס לא הורידה לו אוזן, אחרות התחילו לשחק ולכופף העולים ולהרעיש בהם, אף הצליחו לסבכם בגדר לאורך המסלול, עד שנעצרה כל התנועה ע"י מנגנון חירום, המבטיח בפני עודף עומס.

בינתיים נחלבו שש הקבוצות הקטנות, 420 פרות ומתחילים בקבוצות בנות ה-100 של הצד השני. אלו פרות מבוגרות יותר, וביניהן גם מן המשלוח הראשון שלנו, שהגיע בשנת 1969 מִישראל. פרות אלו כבדות מן המבכירות בכ-150 עד 200 ק"ג וקשה להרימן על הכתפיים, וגם אנחנו עייפנו קמעה מקצב זה של הרמת משקולות חיים. פרות גדולות אלו הביטו בבוז על כל הנעשה מסביב ועלינו בני-האדם הקטנים והיה-רים. נלחמנו ונאבקנו עם כל אחת מהן ואיכשהו יכולנו להן, ס"ס בסתימה החליבה הראשונה, שביחד עם ההכנות האחרונות לקראתה נמשכה 28 שעות. רחצנו את כל המכון על ציודו, יישרנו מעט את העולים העקומים (גם אכלתי לחמניה להשקט רעבוני) ואנו מתחילים בחליבה שנייה.

המבכירות והפרות הצעירות נאותו להתמקם בקרונות ואף נותנות את חלבן באופן נורמלי. חשתי למבוגרות, כי שמעתי בצאתי להביא את הקבוצה הראשונה מהן, איך הן משוחחות ביניהן ומתכננות כל מיני תעלולים, כדי להראות לנו מי חזק יותר בוירה זו. אמנם הכנסת הפרות מתנהלת די כשורה ומתקדמת כמעט בסדר, אך כאילו ניתן אות ובמחצית המסלול מתרוממות הפרות על רגליהן האחוריות, מטפסות וממריאות אל-על (טוב שיש תקרה חזקה למבנה) כדי לנחות בחבטות כבדות לתוך הקרונות, או לזרועותיהן המושטות לקבלן, הכול לפי בחירה וטעם הפרה. כך נמשך שעות על גבי שעות, ויהי ערב ויהי בוקר יום שני, ורק שתי חליבות עד כה. שוב

של אבזרים חבויים איפה שהוא במיתקן העצום הזה.

לא כאן המקום לפרט את כל הפלאים שמיתקן אוטומטי זה מסוגל לבצע.

אסכם רק בדברים הבאים. החליבה הטובה אינה זקוקה לעודף של מערכות הנעה, שהן גם יקרות וגם מקור אפשרי לתקלות. נדמה, שהווא-קואום הכפול הוא פריט חשוב (רק בעזרתו ניתן לנצל מיתקן-חליבה נע בהיגיון).

סיבות מיוחדות הצדיקו את הרכבת האונילקטור הכפול בחווה זו:

1. המספר הגדול של חולבות. התחלנו בשמונה מאות, אך התכנית היא לגדול עד 1500 ויותר, כך שהמיתקן יפעל הרבה שעות ביממה;
 2. נוצר אפקט תעמולתי עצום, חשוב כל-כך לקומפלקס הזה של חוות, מחלבות ורשת עצמית לחלוקת התוצרת;
 3. היכולת לחלוב בעזרת מספר פקידים מיני-הליים, רופאים וכדומה בעתות שביתה, כן ירבו (בסציליה);
 4. מימון נוח של השקעה ענקית.
- עצתי לכול שיש לו תנאים דומים לשקול, אם לא כדאי לו להקים לעצמו אונילקטור כפול. ישנו גם דגם פשוט וקטן יותר שיכול לענות על בעיות, הנובעות מחלק של התנאים שצינתי לעיל.

חוות "בריו", קטניה
מרדכי מלען

25.11.72

סופר כבר ונכתב על עמודי "משק הבקר". בחדר החליבה מסלול הסעה לרכבת של 35 קרונות עם כניסה ויציאה לפרות בצד ימין ושמאל. בסיבוב מתבצעת הרקת הצנצנות מהחלב; נשטפות מערכות החליבה במים בין פרה למשניה ומוקצב המ"מ — הכול מבלי שאיש צריך לטפל בזה (אך מוטב שעינו תהא פקוחה לרווחה למקרה של תקלה או "פספוס" כלשהו של אחד מרבי השינויים הפעוטים העלולים לקרות). כל קרונית נושאת פרה (לא רצוי לחסוך בהוצאות ההובלה ולצופף שתיים בקרונית אחת). הקרונית מצוידת במערכת חליבה שלמה הכוללת יחידת ה-FUR, ז"א — הוואקואום הכפול. אספקת הוואקואום, המים, והחשמל של 24 וולט לרכבת הנוסעת היא באמצעות ה-Swivel הגדול, זהו סליל מתגלגל ומתפרק חליפות, המחובר בזרוע מיוחדת לקרו-נית-האם, וממנה מסתעף הכול לכל יתר הקרונות בשני הצדדים. כל המיתקן מצויד בשורה של מפסיקי זרם אוטומטיים לשעת חירום, שמתפקדים למנוע תקלות, כאשר משהו אינו פועל כשורה, ולקדם פני מקרים שפרה נתפסת בדלת הכניסה או היציאה. במקרים כאלה נעצרת הרכבת מאליה וזוהי שוב ברגע שסולק המכשול. בגמר החליבה מתבצעת רחיצה מדוקדקת בעזרת שוון חשמלי. ספקות — ?!, צריך לראות את המכון כדי להאמין.

בחדר-המכונות 4 משאבות וואקואום וקומ-פרסור ללחץ-אוויר, כי הרבה פריטים פועלים בעזרת בוכנות-לחץ. לוח הפיקוד הכללי מכיל יותר מ-170 פריטים, ויש להניח שמספר דומה

השגות מספר בנושא מכונת הדואו-ואק

אך לצערי, נראה שקרה משהו לאחרונה, ואנרכיה השתלטה אצלנו בנידון זה.

באחד מכתבי העת המדעיים הידועים בארה"ב הצליחו מדענים, בעלי חוש הומור מפותח, להוכיח דבר והיפוכו, וכל זאת על סמך רפרנסים, והבי-בליוגראפיה מדעית ענפה. זה אולי מצביע, שלא קל להבדיל בין מדע לחלטורה. בכל מקרה, גרא-

אני עוקב בהתעניינות הולכת וגוברת אחרי המאמרים השונים המופיעים לאחרונה ב"משק הבקר והחלב", בנוגע לשיטות, הספקים והצעות בנושאי החליבה.

לפני זמן לא רב היתה לי הרגשה, כאילו ישנם מינימום של מושגים המקובלים עלינו, אשר יצרו שפה משותפת כלשהיא בנוגע למימד החליבה.